D. proti Lotyšsku, rozsudek ze dne 11. 1. 2024 – Segregace vězňů v rámci neformálního „kastovního“ systému mezi vězni

Stěžovatel: D.

Žalovaný stát: Lotyšsko

Číslo stížnosti: 76680/17

Datum: 11.01.2024

Článek Úmluvy: čl. 3

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: materiální podmínky, osoba ve zranitelném postavení, pozitivní závazky, režim v místech zbavení svobody, řízení týkající se výkonu trestu, trestní právo

Český právní řád: § 35 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody
§ 81 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů

Významnost: 2

VÝBĚR ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA PRO JUSTIČNÍ PRAXI Č. 4/2024

D. proti Lotyšsku

rozsudek ze dne 11. 1. 2024, č. 76680/17

Autorský komentář

V předkládaném rozsudku měl Soud příležitost zaměřit se na situaci, kdy se vězeň po nástupu do výkonu trestu odnětí svobody setkal s faktickou segregací a zařazením v rámci neformální hierarchie mezi vězni. Zařazení konkrétního vězně v rámci tohoto „kastovního systému“ může plynout mimo jiné i z povahy trestného činu, za který byl odsouzen, což byl i případ stěžovatele. Ten spáchal trestný čin v sexuální oblasti, a ocitl se tak na nejnižší příčce systému, což mu přinášelo fyzické a sociální vyloučení.

V případě Lotyšska navíc platilo, že existence „kastovního“ systému ve věznicích byla obecně známa a vnitrostátní orgány, jako např. veřejný ochránce práv či soudy, se jí již zabývaly. Na rozdíl od jiných podobných věcí (např. rozsudek ze dne 2. 5. 2023, S. P. a ostatní proti Rusku, č. 36463/11 a

10 dalších) tak nebylo sporu o tom, zda takovýto systém ve věznicích existuje. V případě stěžovatele současně nedošlo k tomu, že by se stal obětí jakéhokoliv fyzického násilí.

Stěžovatel se tedy nacházel v situaci, kdy s ohledem na své zařazení v „kastovním" systému sice čelil segregaci a značným omezením ve svém každodenním vězeňském životě – o čemž vězeňské orgány musely mít povědomí –, ale jelikož nebyl schopen identifikovat žádný fyzický útok, jehož by byl obětí, nemohl se u vězeňských orgánů domoci nápravy. Toto vedlo k porušení čl. 3 Úmluvy, neboť vnitrostátní orgány stěžovatele před segregací neochránily.

Pro české orgány může být rozsudek zajímavý právě tím, že se Soud zabýval situací, kdy mezi vězni nedošlo k fyzickému násilí. Vězeňské orgány by si měly všímat i takto „subtilních" zásahů do důstojnosti odsouzených ze strany jejich spoluvězňů. V rámci naší právní úpravy (zejména § 35 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody) platí, že každý odsouzený je povinen dbát na dodržování práv ostatních odsouzených a pokud se dozví o jejich porušování, musí neprodleně informovat zaměstnance Vězeňské služby. Stejně tak její zaměstnanec, pokud se dozví o tom, že je ohroženo právo vězně na ochranu před neoprávněným násilím, jakýmikoliv projevy ponižování lidské důstojnosti a urážkami nebo výhružkami, je povinen neprodleně učinit opatření nezbytná k zamezení tohoto stavu. Pokud se jedná o dosavadní vnitrostátní praxi, např. veřejný ochránce práv ve svém sborníku stanovisek Vězeňství II z roku 2019 (s. 37–39) uvádí spíše příklady, kdy docházelo k fyzickým napadením odsouzeného.

Předkládaný rozsudek tak může představovat určitý apel na vězeňské orgány, aby se skutečně zabývaly i případy, kdy sice nedochází ke skutečnému fyzickému násilí mezi vězni, ale kde je pošlapávána jejich důstojnost i jiným způsobem.

(JUDr. Petr Angyalossy, Ph.D.)

SKUTKOVÝ STAV

Stěžovatel je lotyšským státním příslušníkem, jenž při výkonu trestu odnětí svobody podléhal neformálnímu hierarchickému („kastovnímu") systému. Ten nebyl součástí oficiálních vězeňských pravidel, ale uplatňoval se jen mezi vězni navzájem. Tento systém vězně rozlišoval do skupin, jež požívaly rozdílné míry respektu i autonomie v rámci vězeňské komunity. Pro stěžovatele, který s ohledem na to, že spáchal trestný čin v sexuální oblasti, spadal do nejnižší skupiny, to znamenalo, že byl fakticky zásadně omezen a segregován.

Omezení v každodenním pobytu stěžovatele ve věznici se vztahovala na řadu oblastí jeho života – např. jak na využívání společných vězeňských zařízení a služeb, tak na kontakty s ostatními vězni či na výkon podřadných prací pro ostatní vězně.

Stěžovatel se tak např. nemohl pohybovat ve společných prostorách spolu s ostatními vězni a mohl využívat jen vyčleněné toalety, koupelny a části jídelny. Nesměl se přibližovat k vězňům z jiných skupin, natož se jich dotknout, stát s nimi ve frontách na nákup či lékařskou péči, účastnit se s nimi sportovních aktivit apod. Podřadné práce naopak zahrnovaly úklid, praní prádla pro spoluvězně apod.

Tato situace stěžovateli přirozeně způsobovala zvýšenou míru duševního utrpení, a ten se obracel na vězeňské orgány a posléze i vnitrostátní soudy. Jelikož však netvrdil žádná konkrétní fyzická napadení (neboť k nim nedošlo) ani jakákoliv jména spoluvězňů, potenciálních pachatelů (neboť to kastovní systém neumožňoval), stěžovatel nebyl ve svých podáních úspěšný a neměl vlastně žádnou skutečnou možnost, jak svůj stav zlepšit.

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. NAMÍTANÉ PORUŠENÍ ČL. 3 ÚMLUVY SAMOSTATNĚ A VE SPOJENÍ S ČL. 14

30. Stěžovatel ve smyslu čl. 3 Úmluvy, posuzovaného samostatně a ve spojení s čl. 14, namítal, že byl vystaven nelidskému a ponižujícímu zacházení a diskriminaci z důvodu své příslušnosti k nejnižší „kastě“ v rámci neformální vězeňské hierarchie a kvůli opomenutí vnitrostátních orgánů tuto hierarchii odstranit. Stěžovatel se v souvislosti se stejnými skutečnostmi dovolával také čl. 1 Protokolu č. 12, avšak vzhledem k tomu, že Lotyšsko tento Protokol neratifikovalo, bude Soud pokračovat v přezkumu pouze z hlediska čl. 3 a čl. 14 Úmluvy, jež znějí následovně:

Čl. 3

„Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení …“

Čl. 14

„Užívání práv a svobod přiznaných touto Úmluvou musí být zajištěno bez diskriminace založené na jakémkoli důvodu, jako je pohlaví, rasa … nebo jiné postavení.“

(…)

B. Věcné posouzení

(…)

2. Posouzení Soudu

(a) Obecné zásady

37. Soud připomíná, že čl. 3 Úmluvy zakotvuje jednu z nejzákladnějších hodnot demokratické společnosti. Absolutně zakazuje mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trest, a to bez ohledu na okolnosti a chování oběti (viz, kromě mnoha jiných, rozsudek velkého senátu ze dne 6. 4. 2000, Labita proti Itálii, č. 26772/95, bod 119).

38. V souvislosti se zbavením svobody Soud dlouhodobě zdůrazňuje, že čl. 3 ukládá smluvním státům povinnost nejen zdržet se špatného zacházení, ale také přijmout nezbytná preventivní opatření k zajištění fyzické a psychické integrity a blaha osob zbavených svobody (viz rozsudek ze dne 10. 2. 2011, Premininy proti Rusku, č. 44973/04, bod 83). Stát musí zajistit, aby osoba byla držena v podmínkách, které jsou slučitelné s respektováním lidské důstojnosti, aby způsob a metoda výkonu opatření nevystavovala osobu strachu nebo utrpení v intenzitě přesahující nevyhnutelnou míru utrpení, která je s omezením osobní svobody spojena, a aby vzhledem k náročným podmínkám uvěznění bylo přiměřeně zajištěno její zdraví a blaho (viz rozsudek velkého senátu ze dne 20. 10. 2016, Muršić proti Chorvatsku, č. 7334/13, bod 99; a rozsudek ze dne 10. 1. 2012, Ananyev a ostatní proti Rusku, č. 42525/07 a 60800/08, bod 141).

39. Dalším důležitým faktorem při posuzování toho, zda stát plní své závazky podle čl. 3, je to, zda vězeň patřil ke zvlášť zranitelné skupině, například proto, že náležel do kategorie se zvýšeným rizikem zneužívání (viz rozsudek ze dne 20. 10. 2011, Stasi proti Francii, č. 25001/07, bod 91, týkající se homosexuálů; rozsudek ze dne 17. 4. 2012, J. L. proti Lotyšsku, č. 23893/06, bod 68, týkající se spolupracovníků s policií; rozsudek ze dne 29. 10. 2013, D. F. proti Lotyšsku, č. 11160/07, body 81–84; a rozsudek ze dne 3. 3. 2015, M. C. proti Polsku, č. 23692/09, bod 90, týkající se sexuálních delikventů; rozsudek ze dne 17. 1. 2013, Sizarev proti Ukrajině, č. 17116/04, body 114–115; a rozsudek ze dne 14. 1. 2014, Totolici proti Rumunsku, č. 26576/10, body 48–49, týkající se bývalých policistů).

(b) Skutkové okolnosti

40. Soud poznamenává, že tento případ se v podstatě týká tvrzení stěžovatele, že byl vystaven nelidskému a ponižujícímu zacházení kvůli svému postavení na nejnižším stupni neformální vězeňské hierarchie. V nedávné věci týkající se podobné stížnosti Soud upozornil na komplikace, které jsou s kontrolou takovéto neformální hierarchie neodmyslitelně spjaty. Tyto komplikace vyplývají ze zažitých vzorců chování, jež zahrnují zneužívání a rituální a symbolicky ponižující zacházení, které je vůči „vyloučeným" vězňům uplatňováno jejich spoluvězni (viz rozsudek ze dne 2. 5. 2023, S. P. a ostatní proti Rusku, č. 36463/11 a 10 dalších, bod 82). V oné věci se Soud vzhledem k tomu, že žalovaný stát nepodnikl kroky k vyšetřování, ve velké míře opíral o materiály třetích stran – od monitorovacích zpráv z věznic až po akademické výzkumy podmínek ve věznicích a chování vězňů – aby potvrdil výpovědi stěžovatelů o událostech (tamtéž, body 84–89).

41. Naproti tomu v projednávané věci nejsou hlavní skutečnosti mezi stranami sporné. Soud je stanovil následovně.

42. Zaprvé, v lotyšských věznicích existovala v době, kdy tam byl stěžovatel držen, neformální hierarchie mezi vězni, známá také jako „kastovní" systém. Jeho existence byla zdokumentována nejméně ve dvou věznicích, kde byl stěžovatel držen, ve výročních zprávách veřejného ochránce práv … ve zprávě CPT [Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání – pozn. překl.], zejména o jeho návštěvě lotyšských věznic v roce 2016 … ve výzkumu nezávislých novinářů a ve vnitrostátních rozsudcích …

43. Zadruhé, stěžovatel patřil k nejnižší „kastě" vězňů v rámci této hierarchie, označovaných jako „*kreisie*", která čelila řadě omezení, pokud se jednalo o využívání společných zařízení, přístup ke službám či interakci s ostatními vězni …

44. Zatřetí, stěžovatel nebyl vystaven žádnému skutečnému násilí nebo hrozbě násilí, ať už ze strany vězeňského personálu či jiných vězňů. Tuto skutečnost opakovaně zdůrazňovaly vnitrostátní orgány i žalovaná vláda a stěžovatel netvrdil opak …

45. Jádro sporu mezi stranami spočívá v tom, zda existence neformální hierarchie vězňů a z ní vyplývající omezení pro vězně v postavení stěžovatele samy o sobě představovaly nelidské či ponižující zacházení ve smyslu čl. 3, a pokud ano, zda vnitrostátní orgány stěžovatele před takovým zacházením neochránily. Soud se těmito otázkami bude dále zabývat.

(c) Zda byl stěžovatel vystaven zacházení zakázanému čl. 3

46. Soud opakuje, že špatné zacházení musí dosáhnout minimální úrovně závažnosti, aby spadalo do působnosti čl. 3 Úmluvy. Špatné zacházení, které dosahuje takové minimální úrovně závažnosti, obvykle zahrnuje skutečné tělesné zranění nebo intenzivní fyzické či duševní utrpení. Článek 3 se však nemůže omezovat pouze na špatné fyzické zacházení; vztahuje se také na způsobování psychického utrpení. Pokud zacházení ponižuje nebo pokořuje jednotlivce, projevuje nedostatek úcty k jeho lidské důstojnosti nebo ji snižuje, nebo vzbuzuje pocity strachu, úzkosti nebo méněcennosti, které jsou schopny zlomit morální a fyzickou odolnost jednotlivce, může být charakterizováno jako ponižující a rovněž spadat pod zákaz podle čl. 3 (viz Ananyev a ostatní proti Rusku, cit. výše, bod 140; a rozsudek ze dne 7. 10. 2014, Begheluri proti Gruzii, č. 28490/02, bod 100). Dále Soud opakuje, že špatným zacházením mohou být i jiné činy než fyzické násilí, a to z důvodu psychické újmy, kterou poškozují lidskou důstojnost. Zejména hrozba špatného zacházení může sama rovněž představovat formu špatného zacházení kvůli strachu z násilí, který v oběti vyvolává, a psychickému utrpení, které s sebou nese (viz rozsudek velkého senátu ze dne 1. 6. 2010, Gäfgen proti Německu, č. 22978/05, bod 108).

47. Pokud se jedná o otázku, co představuje minimální úroveň závažnosti, přístup Soudu se postupně vyvíjel. Původně Soud zastával názor, že „pouhý pocit stresu osoby, jejíž osobní svoboda je omezena," (viz rozhodnutí ze dne 24. 11. 2005, I. T. proti Rumunsku, č. 40155/02) nebo „pouhá obava z odvety ze strany [stěžovatelových] spoluvězňů" (viz rozhodnutí ze dne 9. 11. 2006, Golubev proti Rusku, č. 26260/02) nebyly samy o sobě dostatečné k tomu, aby situace spadala do působnosti čl. 3. Pokud však tato obava z represí byla doprovázena dalšími faktory, Soud shledal, že „kumulativní účinek přeplněnosti a záměrného umístění osoby do cely s osobami, které pro ni mohou představovat nebezpečí, může v zásadě být z pohledu čl. 3 Úmluvy problematický" (viz rozsudek ze dne 17. 7. 2007, Gorea proti Moldavsku, č. 21984/05, bod 47). Ve dvou následujících věcech, rozsudku ze dne 27. 5. 2008, Rodić a ostatní proti Bosně a Hercegovině, č. 22893/05, bod 73; a rozsudku ze dne 21. 7. 2009, Alexandru Marius Radu proti Rumunsku, č. 34022/05, bod 48, Soud shledal porušení čl. 3 z toho důvodu, že „utrpení, jemuž byli stěžovatelé vystaveni, zvláště neustálá psychická úzkost způsobená výhružkami fyzického násilí, a jeho očekávání … musely přesáhnout nevyhnutelnou úroveň spojenou se zbavením svobody". Konečně v případech zranitelných vězňů v lotyšských věznicích Soud rozhodl, že roční vystavení „soustavnému strachu a úzkosti z bezprostředního rizika špatného zacházení" spolu s absencí účinného vnitrostátního prostředku nápravy představuje porušení čl. 3 (viz rozsudek D. F. proti Lotyšsku, cit. výše, bod 95; a srov. rozsudek J. L. proti Lotyšsku, cit. výše, body 74–75 a 87–88).

48. V nedávné věci, ve které se zabýval otázkou neformální hierarchie mezi vězni, Soud učinil významné závěry stran prahu závažnosti, který vede k použití čl. 3 Úmluvy. Ačkoliv ne všichni stěžovatelé v této věci, kteří spadali do kategorie „vyloučených vězňů", zažili fyzické násilí, přesto žili pod neustálou hrozbou takového násilí za porušení neformálních pravidel. Výsledné duševní utrpení a strach ze špatného zacházení měly snižovat jejich lidskou důstojnost a vzbuzovat v nich pocit méněcennosti, což představovalo formu ponižujícího zacházení v rozporu s čl. 3 (viz S. P. a ostatní proti Rusku, cit. výše bod 92). Soud upřesnil, že omezení, která „vyloučení" stěžovatelé snášeli, posloužila jako další důkaz ponižujícího zacházení. K jejich oddělení od ostatních vězňů docházelo jak na fyzické, tak na symbolické úrovni; byla jim přidělena méně pohodlná místa v ubytovacích prostorách a jídelně a měli omezený přístup k základním vězeňským službám, jako byly sprchy či lékařská péče. Kromě toho se nesměli přiblížit k ostatním vězňům, natož se jich dotknout. Toto odepření lidského kontaktu vedlo k jejich sociální izolaci a pravděpodobně jim způsobilo značné psychické následky (tamtéž, bod 93). Kromě toho byli „vyloučení" stěžovatelé nuceni vykonávat práce, které byly ze své podstaty považovány za ponižující a pro ostatní vězně nepřijatelné. To je dále pokořovalo a udržovalo u nich pocity méněcennosti (tamtéž, bod 94).

49. V projednávané věci se stěžovatelova výpověď v relevantních ohledech podobá výše uvedené věci, konkrétně pokud se jedná o fyzické i symbolické odloučení od ostatních vězňů, jemuž čelili vězni ve skupině „*kreisie*", do níž stěžovatel patřil. Uváděl, že vězni v této nejnižší skupině čelili mnoha svévolným omezením při využívání společných služeb. Měli oddělená místa k sezení, toalety a jídelny a nesměli stát s ostatními vězni ve frontách na nákup či na lékařskou péči. Měli rovněž zakázáno zapojovat se do sportovních aktivit nebo používat společné sprchy. Jejich lůžka byla méně pohodlná a nacházela se na okraji společných prostor. Kromě toho měli za úkol vykonávat podřadné práce, jako je úklid či praní prádla pro ostatní vězně … Soud dospěl k závěru, že takovéto fyzické i symbolické oddělení od ostatních vězňů ústilo ve vyslání jasného poselství o podřadnosti, kterým byla snižována lidská důstojnost vězňů v situaci stěžovatele, což představuje ponižující zacházení ve smyslu čl. 3.

50. Skutečnost, že se stěžovatel rozhodl podřídit požadavkům a omezením stanoveným neformální hierarchií, namísto aby se jim postavil či je rozporoval, nezpochybňuje závěr Soudu ohledně ponižující povahy těchto odlidšťujících praktik. Stěžovatelův důraz na svou vlastní houževnatost, spíše než na hmatatelné dopady vnucených hierarchických norem, poskytuje Soudu vhled do

mechanismů, jak se s nimi vypořádat, které mohou vězni v jeho situaci použít. Ačkoliv tyto mechanismy mohou případně zakrýt plný rozsah emocionálního utrpení, je nezbytně nutné uznat, že absence otevřené konfrontace či násilných incidentů nezmenšuje existenci skrytého utrpení. Život v takto nepřátelském prostředí mnohdy vede k neustálému hromadění stresu, zejména u jedinců vystavených nerovnosti, a nikoliv z bezprostředních či opakovaných hrozeb. I pouhé očekávání takových hrozeb může rovněž způsobit trvalou duševní újmu a úzkost o intenzitě převyšující úroveň stresu způsobeného omezením osobní svobody za běžných podmínek.

51. S ohledem na výše uvedené Soud konstatuje, že fyzická a společenská segregace stěžovatele spolu s omezeným přístupem k základním vězeňským službám a odepřením lidského kontaktu vedla k tomu, že musel snášet úzkost v intenzitě přesahující nevyhnutelnou míru utrpení, která je s omezením osobní svobody spojena, i když nebyl vystaven fyzickému násilí (srov. výše citovaný rozsudek S. P. a ostatní proti Rusku, bod 96). Tato situace, kterou po léta snášel z důvodu svého postavení v nejnižší skupině vězňů v neformální hierarchii, představovala zacházení zakázané podle čl. 3 Úmluvy. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl touto situací osobně dotčen, nelze říci, že by jeho stížnost představovala *actio popularis*.

52. Zbývá určit, zda se vnitrostátní orgány tímto problémem dostatečně zabývaly.

(d) Povinnost státu chránit stěžovatele před špatným zacházením

53. Soud výše konstatoval, že stěžovatel nezažil žádné špatné zacházení ze strany vězeňského personálu. Nicméně absence přímé účasti státu na špatném zacházení, které by splňovalo podmínku takové závažnosti, aby bylo možné použít čl. 3 Úmluvy, nezbavuje stát jeho závazků podle tohoto ustanovení (viz rozsudek ze dne 15. 1. 2019, Gjini proti Srbsku, č. 1128/16, bod 77). V této souvislosti Soud odkazuje na příslušné zásady týkající se odpovědnosti státu, dohledu a kontroly ve vztahu k omezení osobní svobody, jakož i povinnosti chránit jednotlivce před násilím mezi vězni, které jsou uvedeny ve věci Premininy proti Rusku (cit. výše, body 82–88). Vnitrostátní orgány jsou zejména povinny přijmout opatření, aby zajistily, že jednotlivci v rámci jejich jurisdikce nebudou vystaveni mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu, včetně takového špatného zacházení ze strany soukromých osob (tamtéž, bod 84; a D. F. proti Lotyšsku, cit. výše, body 83–84). Rozsah této povinnosti ochrany závisí na konkrétních okolnostech každé věci (viz Stasi, cit. výše, bod 79).

54. K nyní projednávané věci Soud poznamenává, že otázka neformální hierarchie vězňů je v lotyšských vězeňských zařízeních dobře zdokumentována. Stěžovatel uvedl, a vláda to nezpochybnila, že tento problém byl ve věznicích, kde byl držen, běžný … V této situaci si jak vězeňský personál, tak i další orgány měly být rozumně vědomy nejen existence této hierarchie, ale i podřízeného postavení stěžovatele v rámci ní. I při absenci výslovných případů násilí či konfrontace nebylo možné přehlédnout neodmyslitelné riziko špatného zacházení, kterému byl stěžovatel během výkonu trestu odnětí svobody vystaven. Jelikož si orgány zjevně byly vědomy rizika, kterému stěžovatel v této zranitelné situaci čelil, je na vládě, aby vysvětlila opatření, která vnitrostátní orgány zavedly ke zmírnění stěžovatelovy zranitelnosti a k řešení širšího problému hierarchie ve věznicích (viz D. F. proti Lotyšsku, cit. výše, bod 87; a S. P. a ostatní proti Rusku, cit. výše, bod 99).

55. Soud opakuje, že stížnosti týkající se ponižujících účinků neformální hierarchie vězňů jsou podobné jiným stížnostem, které vyplývají ze strukturálních problémů ve vězeňském prostředí. Takové problémy naznačují spíše systémové selhání než problémy omezené na konkrétní okolnosti jednotlivého stěžovatele (viz S. P. a ostatní proti Rusku, cit. výše, bod 103). Vzhledem k systémové povaze těchto problémů by individuální zásahy – jako je zahájení vyšetřování nebo přemístění stěžovatele do jiné cely nebo zařízení – neřešily hlavní problém, který je jádrem námitek stěžovatele. I kdyby byly konkrétní případy násilí nebo špatného zacházení vyšetřeny a u odpovědných osob by

byla vyvozena odpovědnost, taková opatření by nezměnila základní mocenskou dynamiku neformální hierarchie ve věznicích, ani by nezměnila podřízené postavení stěžovatele v jejím rámci (tamtéž, bod 104).

56. Omezení zásahů na řešení konkrétních událostí … nepředstavuje komplexní přístup, který by měly orgány vězeňské správy zaujmout při řešení systémového problému, jakým neformální hierarchie vězňů je. Od roku 2012 lotyšský veřejný ochránce práv soustavně kritizuje absenci takového zastřešujícího přístupu a poukazuje na nedostatky tradiční strategie zaměřené na jednotlivé incidenty … Ve zprávě z roku 2018 šel veřejný ochránce práv ještě dále, když tvrdil, že vnitrostátní orgány jednají protiprávně, když neodbourávají zavedené neformální hierarchie ve věznicích. Tento pohled podpořil i Nejvyšší soud Lotyšska, který vyslovil názor, že státní orgány mají obecnou povinnost řešit otázku neformální hierarchie, která je jedním z faktorů přispívajících k násilí mezi vězni …

57. Soud proto konstatuje, že vnitrostátní orgány nepřijaly odpovídající opatření na ochranu stěžovatele před zacházením spojeným s jeho příslušností ke skupině vězňů označovaných jako „*kreisie*“. Vnitrostátní orgány neměly k dispozici účinné mechanismy ke zlepšení individuální situace stěžovatele ani k tomu, aby se touto otázkou komplexně zabývaly.

58. Došlo tak k porušení čl. 3 Úmluvy tím, že státní orgány neochránily stěžovatele před zacházením zakázaným podle tohoto ustanovení. Poté, co Soud dospěl k tomuto závěru, nepovažuje za nutné zkoumat stejný soubor skutečností z hlediska čl. 14 Úmluvy.

(…)

VÝROK

Z UVEDENÝCH DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *Prohlašuje* stížnost za přijatelnou;

2. *Rozhoduje*, že došlo k porušení čl. 3 Úmluvy;

(…)

(Zpracoval Mgr. Bc. Jan Bena)